

КОНТРОЛІНГ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА ТА ВИТРАТНА ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Канд. екон. наук, доц. Ткачев М.М.,
д-р. екон. наук, проф. Перерва П.Г.,
ст. Майстро Д.С.

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»*

В сучасних умовах ринкових відносин результати роботи кожного підприємства значною мірою залежать від системи управління, яка забезпечує економічну самостійність підприємства, його конкурентоспроможність і стійкий фінансовий стан на ринку. Вирішення проблеми ефективного розвитку й економічного зростання промислових підприємств неможливе без удосконалення насамперед управлінських процесів. Тому перед управлінським персоналом постає важливе завдання пошуку й розповсюдження такої системи, яка б відповідала принципам єдності підходів на різних рівнях управління, планування, обліку, калькулювання, оцінки й аналізу, можливості управління витратами на різних стадіях життєвого циклу виробів, органічного поєднання зниження витрат з досягненням високої якості готової продукції.

В умовах нестабільної економічної ситуації підприємства відчують вплив безліч негативних факторів, які викликають необхідність розробки гнучкої системи економічного управління і регулювання. Створюючи передумови повної економічної самостійності, ринок висуває жорсткі фінансові та економічні вимоги, об'єктивність яких орієнтує підприємство на ефективну та рентабельну діяльність.

У цій ситуації неодмінною умовою вдосконалення методів управління, є повне використання внутрішніх можливостей підприємства, тобто створення дієвої системи внутрішнього обліку і звітності як основи менеджменту. Ефективність менеджменту перебуває в прямій залежності від ступеня вдосконалення інформаційного забезпечення. Напрямок вдосконалення останнього можна пов'язувати з організацією контролінгу в управлінні економікою на мікрорівні.

Отже, контролінг - це нова концепція інформації і управління, яка забезпечує підтримку внутрішнього балансу економіки підприємства шляхом формування інформації про витрати і доходи як основи для прийняття управлінських рішень. Контролінг як інформаційна система досить широко реалізується зарубіжними підприємствами і приносить досить відчутні результати. В управлінні економікою вітчизняних підприємств дана система не знаходить належного застосування, і перш за все, в силу того, що потреба в ній часто переважає над наявністю знань у цій області. У силу цієї причини рішення проблем, пов'язаних з організацією та методикою побудови системи контролінгу сприятиме підвищенню якості менеджменту, а отже забезпеченню стабільного розвитку підприємства. Разом з тим, хотілося б відзначити ступінь невирішеності проблем, пов'язаних з питаннями вдосконалення контролінгу. Визначення взаємозалежності інструментів контролінгу від напрямів прийняття управлінських рішень, розширило б сферу його застосування, так як характеризувало б кожен з елементів послідовності: мета - тип рішення - засіб досягнення.

Знаходячись на перетині функцій обліку, контролю, аналізу і планування, контролінг займає особливе місце в інформаційно-аналітичній системі управління підприємством. Він синтезує, зв'язує воедино всі вищезгадані функції, інтегрує і координує їх, не підміняючи собою жодну з функцій управління, а лише переводячи управління підприємством на якісно новий рівень

Таким чином, результати дослідження питань контролінгу як інформаційного центру з підтримки менеджменту, дозволяють сформувати основні задачі цього менеджерського інструменту та напрямки його використання:

- цілі і задачі функціонування контролінгу слід розглядати як інформаційний центр підприємства. Робота контролінгового центру повинна бути направлена на формування обліково-економічної інформації, причому так, щоб були задіяні і враховані всі аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства;

- мають місце особливості функціонування системи контролінгу у забезпеченні інформаційних потреб користувачів, які визначаються ступенем проникнення різних функцій управління у дану систему;

- є нагальна потреба формувати та використовувати параметричну модель елементів контролінгу, в основу якої рекомендується покласти чотири основних елементи: зобов'язання, потенційні можливості, витрати у вигляді зміни грошових потоків і контроль. Чітка взаємодія зазначених елементів забезпечить

стабільність підприємства та створить відповідні умови підвищення його потенціалу.

Література: 1. Економіка підприємства: магістерський курс [Підручник] / М.В.Загірняк, П.Г.Перерва, О.І.Маслак та ін. // Частина I / За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.Г., Маслак О.І.- Кременчук, 2015.- 736 с. 2. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком: монографія / С. М. Ілляшенко, П. Г. Перерва, Н. П. Ткачова, О. П. Косенко та ін. / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенка. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2011. – 644 с. 3. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія / С. М. Ілляшенко, П. Г. Перерва, О. П. Косенко та ін. / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенка. – Суми : ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2010. – 621 с. 4. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств: монографія / Ю. С. Шипуліна, С. М. Ілляшенко, П. Г. Перерва, О. П. Косенко та ін.; за ред. к.е.н., доцента Ю. С. Шипуліної. - Суми: ТОВ «ДД «Папірус», 2012. - 458 с. 5. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Гаврись О. М., проф. Погорелова М. І. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. – 640 с. 6. Погорелов И. Н. Экономика и организация труда / И. Н. Погорелов, Н. И. Погорелов, П. Г. Перерва, А. М. Колот, С. А. Мехович [Монографія].- Харьков : Фактор, 2007.- 640с. 7. Экономика и управление инновационной деятельностью: ученик / Под ред. проф. Перервы П. Г., проф. Вороновского Г. К., проф. Меховича С. А., проф. Погорелова Н. И. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2009. – 1203 с. 8. Коциски Д. Стратегічне управління виробничим потенціалом і підвищення конкурентоспроможності підприємства / Д. Коциски, П. Г. Перерва, А. П. Косенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2010. – Випуск 62. – С. 137-142. 9. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В. Л. Антикризисний механізм сталого розвитку підприємства [монографія] / В. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, П. Г. Перерва, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, І. В. Гладенко, Т. О. Кобелева, Н. П. Ткачова / За ред. проф. Перерви П. Г. та проф. ТОВАЖНЯНСЬКОГО Л. Л. – Х.: Віровець А. П.: Апостроф, 2012 – 704 с. 10. Погорелов М. І. Управління персоналом та економіка праці / М. І. Погорелов, П. Г. Перерва, С. М. Погорелов, О. П. Косенко та ін. // Навчальний посібник / За ред. проф. Погорелова М. І., проф. Перерви П. Г., доц. Погорелова С. М., доц. Косенко О. П. – Х.: «Щедра садиба плюс», 2015.- 521с. 11. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 1.- Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М. І., проф. Меховича С. А., проф. Ларки М. І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 614 с. 12. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 2.- Підручник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Погорелова М. І., проф. Меховича С. А., проф. Ларки М. І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 623 с. 13. Перерва П. Г. Трудоустройство без проблем (искусство самомаркетинга) / П. Г. Перерва.- Х.: Фактор, 2009.- 480 с. 14. Гончарова Н.П. Новые технологические системы: качество, потребность, эффективность / Н.П.Гончарова, П.Г.Перерва, А.И.Яковлев // - К.: Наукова думка, 1989.- 176с. 15. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризисный менеджмент производственно-комерческой деятельности предприятий машиностроения / В.Л.ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, П.Г.Перерва, Т.А.Кобелева // Государство и рынок: механизмы и методы регулирования в условиях преодоления кризиса: колл. монография.- СПб.: Астерион, 2010.- Т.2.- п.6.2.- С. 254-264.